

DỰ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT KINH DOANH TẠI CÔNG TY CÀ PHÊ IASAO

ESTIMATING PRODUCTION COST BUSINESS IN IASAO COFFEE COMPANY

SVTH: Phan Thị Bảo Giang

Lớp 07A1, Ngành Kế toán – Tin học, Trường Cao đẳng Công nghệ Thông tin, Đại học Đà Nẵng

GVHD: ThS. Nguyễn Thị Kim Ngọc

Bộ môn Kế toán - Tin học, Trường Cao đẳng Công nghệ Thông tin, Đại học Đà Nẵng

TÓM TẮT

Tổ chức tốt kế toán quản trị, đặc biệt là lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh là điều kiện cần thiết nhằm cung cấp thông tin chi phí thích hợp, hữu ích và kịp thời cho việc ra quyết định của các nhà quản trị doanh nghiệp. Qua nghiên cứu tình hình lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại Công ty cà phê IASAO, bài viết đã đánh giá những ưu điểm và hạn chế trong công tác lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh; từ đó đề xuất các giải pháp nhằm hoàn thiện công tác lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại công ty cà phê IASAO.

ABSTRACT

Organizing effectively in management accounting, especially estimating production cost is a necessary process to provide appropriate, useful and timely cost information for managers in making business decision. Basing on studying in the estimating production cost situation of the IASAO coffee company, this article has pointed out the strong points and the weak points in estimating production and business costs and proposes solutions and measures to improve the estimating production costs in the IASAO coffee company.

1. Mở đầu

Ở nước ta hiện nay, mở cửa và hội nhập kinh tế đòi hỏi và kéo theo sự hội nhập của các công cụ quản lý, trong đó có kế toán. Kế toán quản trị là một bộ phận của hệ thống kế toán, nó ra đời trong điều kiện nền kinh tế thị trường và được coi là loại kế toán dành riêng cho người làm công tác quản lý kinh doanh, phục vụ cho các nhà quản trị ra các quyết định kinh doanh.

Tuy nhiên thực tế tại các doanh nghiệp nói chung và tại công ty cà phê IASAO nói riêng, hiện nay còn rất lơ đãng và chưa thực sự quan tâm đến kế toán quản trị. Vì vậy nhận thức được đầy đủ vai trò, bản chất, nội dung của kế toán quản trị và vận dụng kế toán quản trị vào thực tiễn sản xuất kinh doanh là một vấn đề bức thiết giúp các nhà quản trị có thể quản lý, điều hành có hiệu quả hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp mình trong nền kinh tế thị trường hiện nay.

Dự toán chi phí sản xuất kinh doanh là một trong những nội dung của kế toán quản trị, có vai trò như một công cụ quản lý khoa học và có hiệu quả nhằm kịp thời xử lý và cung cấp thông tin về chi phí, đáp ứng nhu cầu thông tin cho các nhà quản trị phục vụ các chức năng của mình. Một hệ thống dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tốt sẽ giúp cho các nhà quản trị đưa ra các quyết định đúng đắn.

Đề tài “Dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại công ty cà phê IASAO” được chọn làm đề tài nghiên cứu khoa học xuất phát từ yêu cầu thực tiễn đó.

2. Nội dung

2.1. Khái niệm chi phí và dự toán chi phí sản xuất kinh doanh

2.1.1. Khái niệm chi phí

Chi phí là những hao phí về lao động sống và lao động vật hóa, chi ra cho hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp để đạt được mục tiêu nào đó và được biểu hiện bằng tiền.

Trong quá trình kinh doanh chi phí thường xuyên phát sinh. Là yếu tố trung tâm của công tác quản lý hoạt động sản xuất kinh doanh, nó ảnh hưởng trực tiếp đến lợi nhuận, tài sản, sự tồn tại và phát triển của doanh nghiệp.

2.1.2. Dự toán chi phí sản xuất kinh doanh

Dự toán chi phí sản xuất kinh doanh là những dự kiến (kế hoạch) chi tiết, chỉ rõ cách thức huy động và sử dụng các nguồn lực cho các hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp một cách toàn diện và phối hợp, được xác định bằng một hệ thống các chỉ tiêu về số lượng và giá trị cho một khoảng thời gian xác định trong tương lai, theo yêu cầu quản lý cụ thể của doanh nghiệp.

2.2. Thực trạng tình hình lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại Công ty cà phê IASAO

2.2.1. Khái quát về tổ chức bộ máy kế toán tại Công ty

Công ty tổ chức bộ phận làm công tác kế toán ban đầu ở các Phân xưởng và các Đội sản xuất. Cuối tháng dữ liệu được tập trung về phòng kế toán công ty để xử lý. Hình thức kế toán áp dụng tại Công ty là hình thức chứng từ ghi sổ. Phòng kế toán tại Công ty chỉ tổ chức bộ phận kế toán tài chính, không có bộ phận kế toán quản trị, nhưng công tác kế toán quản trị vẫn được phần nào thực hiện bởi kế toán trưởng.

2.2.2. Đặc điểm chi phí sản xuất tại công ty: Chi phí được chia thành:

- Chi phí sản xuất gồm: Chi phí nguyên vật liệu trực tiếp như: chi phí phân bón, thuốc trừ sâu...; Chi phí nhân công trực tiếp như: tiền lương, các khoản trích theo lương...; Chi phí sản xuất chung như: Chi phí khấu hao, sửa chữa và bảo trì máy móc thiết bị...

- Chi phí ngoài sản xuất: Chi phí bán hàng: chi phí vận chuyển, chi phí bao bì...; Chi phí quản lý doanh nghiệp: chi phí văn phòng phẩm, chi phí mua ngoài... dùng cho quản lý.

2.2.3. Lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh

❖ Quy trình lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại công ty Cà phê IASAO

Dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại Công ty được lập với sự phối hợp của các phòng Kế toán, phòng Kế hoạch - Sản xuất, phòng Tổ chức cán bộ thanh tra và phòng Kinh doanh. Trong đó, phòng kế toán sẽ cung cấp thông tin về tình hình thực hiện dự toán của năm trước kết hợp với các định mức tiêu chuẩn như định mức tiêu hao nguyên vật liệu, định mức tiền lương... lấy từ phòng Kế hoạch - Sản xuất và phòng Tổ chức cán bộ thanh tra cùng với các thông tin về mối quan hệ cung - cầu, tình hình tăng trưởng, nhu cầu của ngành cà phê trên thị trường có được từ phòng Kinh doanh. Căn cứ vào các dữ liệu trên cùng với kế hoạch kinh doanh của Công ty, kế toán trưởng lập bảng dự toán chi phí sản

xuất kinh doanh.

❖ Dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại Công ty cà phê IASAO được lập như sau:

– Dự toán chi phí nguyên vật liệu trực tiếp: được xác định căn cứ trên sản lượng cần sản xuất, giá mua và định mức tiêu hao khi sản xuất ra một đơn vị thành phẩm.

Bảng 1. Dự toán chi phí nguyên vật liệu trực tiếp năm 2009

STT	Tên vật tư	ĐVT	Số lượng	Đơn giá	Thành tiền
1	Phân đạm u rê 46% N	Kg	729.567	9.500	6.930.886.500
2	Phân kali clorua 60% K ₂ O	Kg	648.504	12.500	8.106.300.000
3	Phân lân nung chảy 16% P ₂ O ₅	Kg	486.378	3.200	1.556.409.600
4	Vôi nông nghiệp	Kg	486.378	1.500	729.567.000
5	Phân trung, vi lượng	Kg	4.864	30.000	145.913.400
6	Thuốc phòng trừ sâu, bệnh	Lit	9.728	80.000	778.204.800
7	Dầu mỡ phụ	Lit	4.864	7.000	34.046.460
8	Dầu dizen	Lit	19.455	16.000	311.281.920
	<u>Công</u>				18.592.609.680

– Dự toán chi phí nhân công trực tiếp: được lập dựa vào số lượng nhân công, quỹ lương, cách phân phối lương.

– Dự toán chi phí sản xuất chung: Căn cứ vào tình hình thực hiện của năm trước làm căn cứ lập dự toán chi phí của năm sau. Dự toán chi phí sản xuất chung được xây dựng chủ yếu từ thống kê và ước tính. Riêng chi phí khấu hao tài sản cố định, căn cứ vào giá trị tài sản cố định có trong kỳ và tình hình biến động tài sản cố định trong năm theo kế hoạch, kế toán xác định mức khấu hao năm dự kiến theo chế độ quy định.

Bảng 2. Dự toán chi phí sản xuất chung năm 2009

Chỉ tiêu	Thành tiền(đồng)
1. Khấu hao vườn cây	4.526.821.504
2. Khấu hao tài sản cố định phục vụ sản xuất	1.339.733.632
3. Chi phí nhân viên phân xưởng	5.803.335.000
4. Bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, kinh phí công đoàn	1.102.633.650
5. Chi phí dịch vụ mua ngoài	2.953.246.000
6. Dụng cụ sản xuất	544.835.500
7. Chi phí bằng tiền khác	342.557.500
<u>Công</u>	16.595.162.786

– Dự toán chi phí bán hàng, chi phí quản lý doanh nghiệp: tương tự như đối với chi phí sản xuất chung, dự toán chi phí bán hàng và quản lý doanh nghiệp cũng được lập dựa trên thống kê và phương pháp kinh nghiệm trên cơ sở phân tích các yếu tố kinh doanh bên trong và bên ngoài doanh nghiệp... là chủ yếu, không có định mức cụ thể cho từng nội dung chi phí.

Bảng 3. Dự toán chi phí bán hàng và chi phí quản lý doanh nghiệp năm 2009

Chỉ tiêu	Thành tiền(đồng)
----------	------------------

1. Chi phí nhân viên bán hàng và chi phí quản lý doanh nghiệp.	4.325.406.000
2. Chi phí đồ dùng văn phòng	10.000.000
3. Chi phí khấu hao tài sản cố định	34.500.000
4. Bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, kinh phí công đoàn	821.827.140
5. Chi phí dịch vụ mua ngoài	15.000.000
Công	5.206.733.140

2.2.4. Công tác kiểm tra và đánh giá tình hình thực hiện dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại Công ty cà phê IASAO

Công tác kiểm tra và đánh giá tình hình thực hiện dự toán chi phí sản xuất kinh doanh chỉ dừng lại ở việc đối chiếu các dự toán chi phí như chi phí nguyên vật liệu trực tiếp, chi phí nhân công trực tiếp, chi sản xuất chung, chi phí bán hàng và quản lý doanh nghiệp với các báo cáo chi phí nguyên vật liệu, chi phí nhân công... được lập từ các bộ phận như kế toán Vật tư hàng hóa; kế toán Tiền lương; kế toán chi phí, kế toán tài sản cố định tại công ty. Công ty chưa thực hiện việc đánh giá, xác định nguyên nhân và các nhân tố có ảnh hưởng đến tình hình thực hiện dự toán chi phí để có biện pháp điều chỉnh dự toán cho hợp lý tạo điều kiện thuận lợi để lập dự toán cho năm kế tiếp.

2.3. Một số giải pháp đề xuất nhằm hoàn thiện công tác lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại Công ty cà phê IASAO

2.3.1. Phân loại chi phí sản xuất phục vụ cho kế toán quản trị

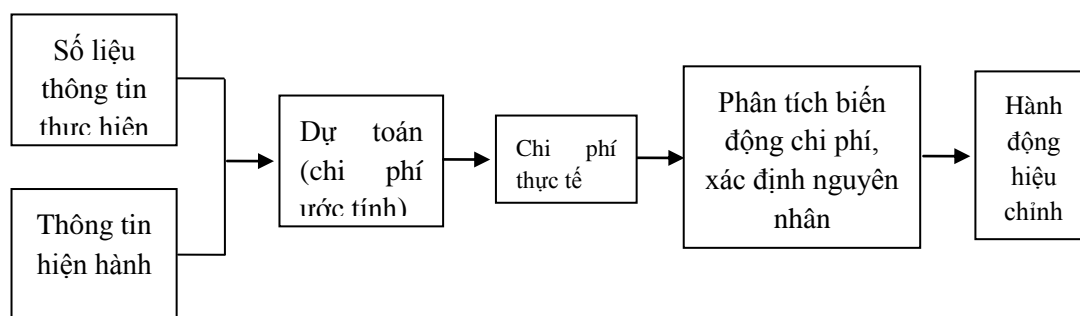
Doanh nghiệp nên phân loại chi phí theo cách ứng xử chi phí. Cách phân loại chi phí này sẽ giúp các nhà quản trị doanh nghiệp có được các thông tin về chi phí cố định, chi phí biến đổi, chi phí hỗn hợp, chi phí chìm, chi phí cơ hội, chi phí kiểm soát được và chi phí không kiểm soát được...; giúp cho việc lập dự toán, lập kế hoạch cũng như báo cáo, nhằm đánh giá việc thực hiện trách nhiệm của từng bộ phận quản trị. Chính vì vậy, các quyết định của doanh nghiệp như lựa chọn phương án sản xuất kinh doanh có hiệu quả, lựa chọn đơn đặt hàng có lợi, định giá bán sản phẩm thích hợp... sẽ có căn cứ khoa học.

2.3.2. Xây dựng hệ thống sổ kế toán để thu thập thông tin về chi phí phục vụ yêu cầu quản trị

Xây dựng hệ thống sổ kế toán chi tiết chi phí trong doanh nghiệp nhằm đảm bảo mối liên hệ giữa ghi sổ theo thứ tự thời gian với ghi sổ theo hệ thống các nghiệp vụ về chi phí phát sinh ở doanh nghiệp, theo dõi chi tiết từng khoản mục chi phí, phân tích chi phí theo từng đối tượng tập hợp. Từ đó đáp ứng được nhu cầu theo dõi từ chi tiết đến tổng hợp đối với từng khoản mục chi phí, đảm bảo cung cấp đầy đủ các thông tin chi phí cho các nhà quản trị, giúp cho việc quản lý và kiểm soát chi phí được tốt hơn.

2.3.3 Hoàn thiện công tác lập dự toán chi phí

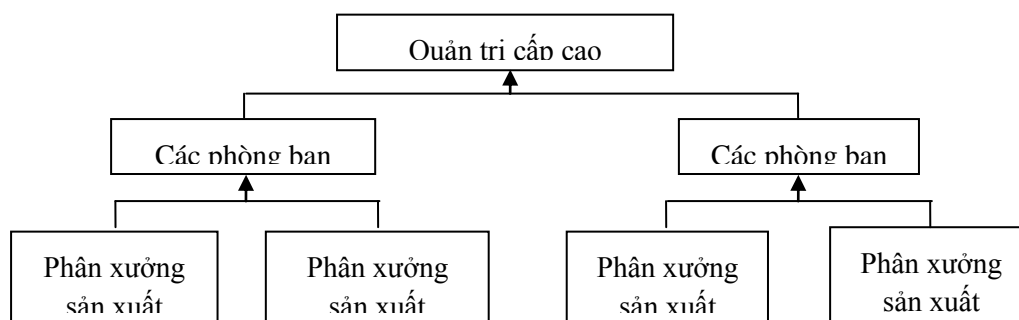
Công tác lập dự toán chi phí tại Công ty cà phê IASAO cần hoàn thiện về quy trình, nội dung đảm bảo tính thống nhất trong dự toán tổng thể của toàn doanh nghiệp. Quy trình lập dự toán chi phí SXKD tại công ty cà phê IASAO được thực hiện theo hình 1:

Hình 1. Quy trình lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh

Lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh bắt đầu từ việc tổng hợp thông tin thực hiện như tình hình thực hiện dự toán năm trước, các định mức tiêu chuẩn... kết hợp với các thông tin hiện hành như kế hoạch kinh doanh của Công ty, sự biến động cung – cầu trên thị trường cả phê... trên cơ sở đó sẽ lập nên một bảng dự toán chi phí sản xuất kinh doanh hoàn chỉnh. Khi các hoạt động được tiến hành, các số liệu thực tế sẽ được ghi nhận và được so sánh với số liệu dự toán. Các chênh lệch sẽ được tính toán, phân tích, ghi nhận. Từ đó xác định được nguyên nhân và nhân tố ảnh hưởng.

Trình tự lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại công ty cà phê IASAO cần được hoàn thiện theo hình 2:

Hình 2. Trình tự lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh

Dự toán chi phí sản xuất kinh doanh phải xuất phát từ bộ phận quản trị cơ sở như bộ phận sản xuất, bộ phận bán hàng... Trên cơ sở nghiên cứu tình hình sản xuất, kinh doanh, thị trường và những nhân tố ảnh hưởng đến hoạt động sản xuất kinh doanh, các bộ phận trong công ty căn cứ vào đặc điểm hoạt động, chức năng, yêu cầu và nhiệm vụ của mình để tiến hành lập dự toán về các chỉ tiêu chi phí thuộc bộ phận của mình và chuyển đến nhà quản trị cấp trên xem xét, có ý kiến và phê chuẩn. Việc lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh ở các phân xưởng sản xuất sẽ được tiến hành bắt đầu từ việc xây dựng các định mức tiêu chuẩn. Số liệu do các phân xưởng sản xuất lập sẽ được gửi lên cho các phòng ban xem xét nhằm tránh nguy cơ có những định mức lập ra không chính xác. Nếu sau khi xem xét, nhận thấy các dữ liệu là hợp lý thì sẽ trình lên quản trị cấp cao. Quản trị cấp cao sẽ phân tích thị trường, rà soát các định mức tiêu chuẩn do đơn vị cấp dưới nộp lên kết hợp với kế hoạch sản xuất kinh doanh của Công ty, quản trị cấp cao sẽ tiến hành xem xét, nghiên cứu và tổng hợp các thông tin đó và tiến hành lập dự toán chi phí.

Hiện nay, dự toán chi phí sản xuất kinh doanh được lập tại Công ty cà phê IASAO là dự toán tĩnh nghĩa là các dự toán này chỉ hướng về một mức độ hoạt động nhất định và

các kết quả thực tế luôn được so sánh với các chi phí kế hoạch. Vì vậy ở các mức hoạt động khác, doanh nghiệp không thể dự báo chi phí để đưa ra các quyết định phù hợp với những diễn biến của thị trường như khả năng gia tăng các đơn hàng nếu có sự thay đổi về giá bán sản phẩm. Để đáp ứng được yêu cầu đó, doanh nghiệp cần lập dự toán chi phí linh hoạt.

Dự toán chi phí linh hoạt là dự toán chi phí được lập cho các quy mô hoạt động khác nhau, giúp nhà quản trị có thể so sánh được chi phí thực tế ở các mức độ hoạt động khác nhau, từ đó có các quyết định về giá bán sản phẩm trong điều kiện mức sản lượng khác nhau, đảm bảo cho doanh nghiệp có lãi nhưng vẫn đáp ứng được đơn đặt hàng của khách hàng.

Việc lập dự toán chi phí linh hoạt tại Công ty cà phê được tiến hành như sau:

- Đối với biến phí nguyên vật liệu căn cứ vào định mức tiêu hao nguyên liệu và đơn giá dự kiến nguyên liệu mua vào.
- Đối với biến phí tiền lương căn cứ vào đơn giá lương do bộ phận tổ chức hành chính xây dựng theo kế hoạch hàng năm và tỷ lệ trích bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, kinh phí công đoàn theo quy định.
- Đối với các chi phí chung: căn cứ vào tài liệu thống kê năm trước và kết quả bóc tách các chi phí hỗn hợp để xác định biến phí đơn vị.

Trên cơ sở phân loại chi phí theo cách ứng xử, xác định được mức biến phí đơn vị của các chi phí sản xuất chung, chi phí bán hàng và chi phí quản lý doanh nghiệp bằng cách lấy tổng biến phí từng khoản mục chia cho sản lượng sản xuất trong kỳ, xác định được tổng định phí.

2.3.3. Hoàn thiện công tác tổ chức bộ máy kế toán theo mô hình kết hợp kế toán tài chính và kế toán quản trị

Với quy mô, đặc điểm và yêu cầu quản lý của Công ty cà phê IASAO thì tổ chức kế toán quản trị theo mô hình kết hợp giữa **Kế toán quản trị** và **Kế toán tài chính** trong cùng một hệ thống kế toán là phù hợp. Kế toán tài chính với nhiệm vụ ghi sổ kế toán tổng hợp và chi tiết, xử lý số liệu để lập các báo cáo tài chính. Còn kế toán quản trị sẽ căn cứ vào số liệu của kế toán tài chính tiến hành lập và phân tích các dự toán, lập các báo cáo quản trị cung cấp cho các nhà quản lý để đưa ra các quyết định kinh doanh đúng đắn.

3. Kết luận

Bài nghiên cứu đã phân nào đánh giá được những hạn chế trong công tác lập dự toán chi phí sản xuất kinh doanh tại công ty cà phê IASAO, từ đó đưa ra các giải pháp góp phần hoàn thiện công tác lập dự toán chi phí tại công ty cà phê IASAO.

TÀI LIỆU KHAM KHẢO

- [1] Bùi Văn Trường (2010), *Kế toán quản trị*, Nhà xuất bản Lao động Xã hội.
- [2] Huỳnh Lợi (2008), *Hệ thống bài tập và bài giải Kế toán quản trị*, Nhà xuất bản Thống kê.
- [3] PGS.TS Nguyễn Năng Phúc (2008), *Kế toán quản trị doanh nghiệp*, Nhà xuất bản Tài chính.